

Filosofija ohppiiguin. Lea álo boastut suoládit?

Robin Rhode, *Biilasuoládeapmi*, 2003. Video. 5 min. 42 sek. Oahpaheaddjibagadus

DÁIDAGA BIRRA

Rhoda ovdeš doaimmas ledje eanas *performance:at*. Dat dáhpáhuve dávjá gáhta alde, maŋŋil sirde museaide ja galleriijaide. Biilasuoládeapmi mii ilmmat 2003:s, lea okta su bivnuheamos *performance:ain*.

Stoahkalasat geahččala dáiddár iežas fysalaš interakšuvna bokte rievdatit duolba tevnega, guovttedimenšuvnnat bájuheami beaivválaš objeavttas, illušuvdnan ahte lea golmmadimenšuvnnat objekta. Son bargá konsepttalaččat ja viežžá inspirašuvnna sihke dáiddahistorjjás, *Street Art:as*, graffitijias ja hip-hopas.

Performance dáiddárat geavahit elemeanttaid govvadáidagis, teáhteris, dánsumis ja musihkas. Eará deaŋalaš elemeanttat leat rumaš ja dan lihkadusat lanjas, dánsum ja musihkalaš/jienalaš gaskaoamit.

Biilasuoládeapmi lea filbmejuvnon performance. *Performance* lea earenoamáš go dat dáhpáhuvvá dás ja dál. Danne filbmejit oallugat dáiddariid *performance:iid*. Dalle šaddá fas odđa dáidda maid sáhtta čájehit olu gerddiid.

DÁIDDÁRA BIRRA

Robin Rhode lea riegádan Cape Townas Máttá-Afrihkás 1976:s, muhto orru ja bargá Berlinas. Son ráhkada dávjá bargguidis almmolaš sajiin ja geavaha muvrraid, seinniid, gorespábbašiljuid dahje gáhtaid liidnin. Materiálat maiguin son bargá lea koalla ja mála. Válđoolbmot, maid dáiddár dávjá neaktá ieš, ovttasbarget tevdnejuvnon objeavttaiguin, ja stoahkalasat servet historjái. Buorre ovdamearka dasa lea jagi 2003 bargu *Biilasuoládeapmi*.

Dáiddár muitala ahte son ráhkkanu vuđolaččat atelieras. Son pláne tevdnenproseassa dárkilít. Go son manná gáhta ala, de son ráhkada

dáidaga johtilit. – Diedán maid galgga bargat, diedán ritmma, gova, komposišuvnna ja lihkadusaid. Deaŋalaš dovdomearka su bargguin lea ahte son čujuha sosiála váttuid stoahkalasat alma álkikeahtá dahje dubmekeahtá.

Rhode leat doallan čájáhusaid miehtá máilmmi. 2009:s ovttasbarggai Rhode Norgga pianisttain Leif Ove Andsnesain. Rhodesas lei ovddasvástádus lánvehábmemis ja buot visuála ráhkadusain mat mieđuštedje Andsnesa musihka Lincoln guovddázis New Yorkas. Son ráhkadii maiddái musihkkavideo U2 singelii “Every Breaking Wave” 2014:s.

GASKKUSTEAMI BIRRA

Mii geahččat filmma ovttas. Manjil juohká oahpaheaddji ohppiid guovtti jovkui. Buohkat čohkkájit rieggás, oahpaheaddji ii oasálastte ságastallamii, muhto lea áici. Nammalihput. Gaskkusteaddji ovdanbuktá filosofalaš ságastallama njuolggadusaid.

Álgu: Oahpaheaddji sáhtá juogadit muhtun jurdagiid dan birra mii dáhpuhuvvá videos, ovdal go gaskkusteaddji ovdanbuktá váttisvuoda man birra joavkkut galget ságastallat filosofalaččat.

Ságastallan: Mii geavahit loggaárkkaid. Bajimusas loggaárkkas čuočču gažaldat: **Lea go álo boastut suoládit?** Oahppit juohkásit joavkkuide golmmas ja golmmas. Sii galget mearridit leat go mielas dahje vuostá, ja ráhkadit ákka iežaset oidnu.

Buot joavkkut lohket iežaset cealkámušaid jittnosit. Okta dadjamuš válljejuvvo birccuin. Dasto čuočču sokráhtalaš ságastallan dan cealkámuša vuodul.

Metaságastallan: Ságastallan mas gaskkusteaddji jearrá «Lea go oktavuoha digaštallamis mii mis lea leamaš, dáidagiin maid leat oaidnán?» ja «Mii lei din mielas váttis?» Oahppit ožžot jurddašanbottu, ja buohkat muitalit vástádusaset ja earát fas guldalit.

Loggaárkkat čohkkejuvvojit.

OVDABARGU

Oahpaheaddji sáhtá háleštit veahá dan birra movt oahppit ákkastit iežaset oaiviliid dahje čuoččuhusaid. Filosofijias ii leat «lohpi» dušše čuoččuhit, ferte álo ákkastit manne oaivvilda nu.

Sáhtá maiddái háleštit veahá filosofija ja fáktá veala birra. Filosofalaš ságastallamiin ii olat fasihttavástádusa, muhto oahppit gávdnet dan buoremus vástádusa daid eavttuiguin mat sis leat ja dan áiggis mii sis lea. Filosofalaš ságastallamiin lea proseassa eaige vástádusat mat leat deaŋalaččat; dat sáhtá leat amas ohppiide.

Fáktáid sáhtá gávdnat leksikonas, neahtas, girjjiin, ja go jearrá áššedovdiin, jna.

MANJELBARGU

Ságastallan luohkás: Dii sáhttibehtet joatkit ságastallama dan rájes gos loahpahuvvui ja hukset dan viidáseappot.

Ovdamearkkat gažaldagaide maid sáhttibehtet digaštallat luohkás: Manne it daga dan mii lea boastut? Lea go vejolaš álo dahkat dan mii lea buorre? Lea gieddus suoládit, muhto sáhtá go láhka dohkkehit muhtun spiehkastagaide? Sáhttet go olbmot geat gillájit nealggi, dahje eadni gii ii gávnna biepmu mánáidasas riikkut lága? Manne leat mis lágat servodagas? Lea go vejolaš rievdatit lágaid jus leat eahpevuoggalaččat?

Filosofija geavaheapmi lea systemáhtalaš imaštallan. Strukture-rejuvnon ságastallan veahkeha oasseváldiid guovdilastit, ja ángiruššá buohkaid. Ovttas gávnnaht jurddašeamii bokte juoidá mii lea duohta. Olbmot hupmet ovttas dingga birra hávális, jurddašit ovdal go hupmet, ja fertejit guldalit ja oaivvildit dan birra maid earát lohket, ságastallat seamma áššiid birra, oaivvildit ja árvoštallat ja ákkastallat. Filosofalaš ságastallamis lea proseassa iige vástádus mii lea deaŋalaš.

Muitte jurddašanbottuid vai oahppit besset ráhkadit ja čállit ákkaid. Sii galget hupmat guhtet guimmiineaset (eaige oahpaheddjiin), guhtet guimmiideaset cealkámušaid vuodul. Olu lihku!

FÁKTÁT

Buvttadeaddji: Dáidaga, arkitektuvrra ja hábmema nationálmusea, (Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design)

Ulbmiljoavku: Gaskaceahkki, 4.–7. luohkká

Gelbbolašvuodamihttomearit: Dároggiella, dáidda ja giehtaduodji, ROEE

Bistin: 1 diimmu

Ohppiidlohku: 30. Oahppit gehččet video ovttas. Dasto juhkkovuvvo luohkká guovtti jovkui filosofalaš ságastallamii – eanemusat 15 oahppi goappáge joavkkus.

Čájehanlatnja: Latnja gos sáhtá čájehit video. Oahppit čohkkájit láhttis. Joavkkut mannaba goabbat latnji. Joavkkut dárbbasit loggaárkkaid, peannaid, flip-over:iid ja tuššaid.

Bagadusmateriála: Oahpaheaddjibagadus musea neahttabáikkis

Oktavuoha:

Camilla Frøland Sramek, e-boasta:
camilla.sramek@nasjonalmuseet.no Tlf: 489 99 456
Anita Rebolledo, e-boasta: Tlf: 992 90 429

LIŊKKAT JA DIEHTOJUOHKINMATERIÁLA:

https://no.wikipedia.org/wiki/Sokratisk_dialog
Performance: <https://snl.no/performancehttps://www.interviewmagazine.com/art/robin-rhode-lehmann-maupin>
<http://www.initiartmagazine.com/interview.php?Varchive=31>
<https://www.artdependence.com/articles/rhythm-drawing-painting-an-interview-with-robin-rhode/>

nasjonalmuseet.no

  /nasjonalmuseet

NASJONALMUSEET